

Karta przedmiotu Komunikacja medyczna

1. Informacje podstawowe

Kierunek studiów kierunek lekarski Jednostka zarządzająca kierunkiem studiów Wydział Medyczny Poziom studiów jednolite magisterskie (jmgr) Profil studiów Profil ogólnoakademicki Forma studiów studia stacjonarne		Cykl kształcenia (nabór) 2025/26 Kod przedmiotu 17MEDS.JM2HS.3079.25 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty humanistyczne i społeczne Grupa zajęć standardu D. Nauki behawioralne i społeczne z elementami profesjonalizmu i komunikacji, z uwzględnieniem idei humanizmu w medycynie
Wymagania wstępne	brak wymagań wstępnych	
Przedmioty wprowadzające	brak przedmiotów wprowadzających	
Koordynator	Krzysztof Szwed	
Okres Semestr 2	Forma zaliczenia Zaliczenie na ocenę Forma prowadzenia i godziny zajęć Ćwiczenia: 15 Ćwiczenia symulacyjne: 10	Liczba punktów ECTS 1.0

2. Efekty uczenia się dla przedmiotu

Kod	Opis efektów uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	Odniesienie do charakterystyk PRK
Wiedza:			
W1	zna i rozumie etyczne, społeczne uwarunkowania wykonywania zawodu lekarza oraz zasady promocji zdrowia, a swoją wiedzę opiera na dowodach naukowych	O.W4.	P7S_WG P7S_WK
W2	zna i rozumie pojęcia zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodzina, praca, relacje społeczne) oraz uwarunkowań społeczno-kulturowych (pochodzenie, status społeczny, wyznanie, narodowość i grupa etniczna) na stan zdrowia pacjenta	D.W2.	P7S_WG P7S_WK
W3	zna i rozumie zachowania człowieka sprzyjające utrzymaniu zdrowia i zasady motywowania pacjenta do zachowań prozdrowotnych (model zmiany Prochaski i DiClemente, wywiad motywujący)	D.W3.	P7S_WG P7S_WK
W4	zna i rozumie postawy społeczne wobec choroby, niepełnosprawności i starości oraz specyficzne oddziaływanie stereotypów, uprzedzeń i dyskryminacji	D.W5.	P7S_WG P7S_WK
W5	zna i rozumie pojęcie empatii oraz zwroty i zachowania służące jej wyrażaniu	D.W6.	P7S_WG P7S_WK
W6	zna i rozumie specyfikę i rolę komunikacji werbalnej (świadome konstruowanie komunikatów) i niewerbalnej (np. mimika, gesty, zarządzanie ciszą i przestrzenią)	D.W7.	P7S_WG P7S_WK
W7	zna i rozumie psychospołeczne konsekwencje choroby ostrej i przewlekłej u dzieci, w tym nastoletnich, i dorosłych	D.W8.	P7S_WG P7S_WK
W8	zna i rozumie psychospołeczne konsekwencje choroby dla rodziny pacjenta (rodzina z chorym dzieckiem, w tym nastoletnim, dorosłym i osobą starszą)	D.W10.	P7S_WG P7S_WK
W9	zna i rozumie rolę rodziny pacjenta w procesie chorowania	D.W11.	P7S_WG P7S_WK
W10	zna i rozumie pojęcia bezpieczeństwa pacjenta i kultury bezpieczeństwa ich aspekt komunikacyjny.	D.W20.	P7S_WG P7S_WK
Umiejętności:			
U1	potrafi komunikować się z pacjentem i jego rodziną w atmosferze zaufania, z uwzględnieniem potrzeb pacjenta, oraz przekazać niekorzystne informacje, stosując zasady profesjonalnej komunikacji	O.U7.	P7S_UK
U2	potrafi komunikować się w zespole i dzielić się wiedzą	O.U8.	P7S_UO
U3	potrafi przestrzegać praw pacjenta	D.U3.	P7S_UW P7S_UK
U4	potrafi rozwijać i udoskonalać samoświadomość, zdolność do samorefleksji i dbałość o siebie oraz zastanawiać się z innymi osobami nad własnym sposobem komunikowania się i zachowywania	D.U7.	P7S_UK P7S_UU

Kod	Opis efektów uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	Odniesienie do charakterystyk PRK
U5	potrafi rozpoznawać własne emocje i kierować nimi w relacjach z innymi osobami w celu efektywnego wykonywania pracy mimo własnych reakcji emocjonalnych	D.U8.	P7S_UK P7S_UU P7S_UO
U6	potrafi opisywać i krytycznie oceniać własne zachowanie oraz sposób komunikowania się, uwzględniając możliwość alternatywnego zachowania	D.U9.	P7S_UK P7S_UU P7S_UO
U7	potrafi stosować adekwatnie do sytuacji pytania otwarte, zamknięte, parafrazę, klaryfikację, podsumowania wewnętrzne i końcowe, sygnalizowanie, aktywne słuchanie (np. wychwytywanie i rozpoznawanie sygnałów wysyłanych przez rozmówcę, techniki werbalne i niewerbalne) i facylitację (zachęcanie rozmówcy do wypowiedzi)	D.U10.	P7S_UK P7S_UU
U8	potrafi dostosować sposób komunikacji werbalnej do potrzeb pacjenta, wyrażając się w sposób zrozumiały i unikając żargonu medycznego	D.U11.	P7S_UK P7S_UU
U9	potrafi rozpoznawać i analizować sytuacje trudne i wyzwania związane z komunikowaniem się, w tym płacz, silne emocje, lęk, przerywanie wypowiedzi, kwestie kłopotliwe i drażliwe, milczenie, wycofanie, zachowania agresywne i roszczeniowe, oraz radzić sobie z nimi w sposób konstruktywny	D.U12.	P7S_UK P7S_UU
U10	potrafi nawiązać z pacjentem i osobą towarzyszącą pacjentowi kontakt służący budowaniu właściwej relacji (np. Model 4 nawyków – 4 Habits Model: Zainwestuj w początek (Invest in the beginning), Wykaż empatię (Demonstrate empathy), Rozpoznaj perspektywę pacjenta (Elicit the patient's perspective), Zainwestuj w koniec (Invest in the end))	D.U13.	P7S_UK P7S_UU
U11	potrafi spojrzeć na sytuację z perspektywy pacjenta, budując odpowiedni kontekst rozmowy i używając metody elicytacji, a następnie uwzględnić ją w budowaniu komunikatów werbalnych.	D.U14.	P7S_UK P7S_UU
Kompetencje społeczne:			
K1	jest gotów do nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych	O.K1.	P7S_KO P7S_KR
K2	jest gotów do kierowania się dobrem pacjenta	O.K2.	P7S_KO P7S_KR
K3	jest gotów do przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta	O.K3.	P7S_KO P7S_KR
K4	jest gotów do podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z choroby	O.K4.	P7S_KO P7S_KR P7S_KK
K5	jest gotów do propagowania zachowań prozdrowotnych	O.K6.	P7S_KO P7S_KR

Kod	Opis efektów uczenia się	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się	Odniesienie do charakterystyk PRK
K6	jest gotów do wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	O.K9.	P7S_KO P7S_KR P7S_KK
K7	jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób.	O.K11.	P7S_KO P7S_KR P7S_KK

3. Treści programowe

Lp.	Treści programowe	Formy zajęć	Efekty uczenia się dla przedmiotu
1.	1. WPROWADZENIE DO KOMUNIKACJI MEDYCZNEJ Komunikacja jako podstawowe narzędzie pracy lekarza Modele komunikacji i ich znaczenie w relacji lekarz-pacjent Rola zaufania, autentyczności i empatii Komunikacja werbalna i niewerbalna: zgodność komunikatu, umiejętność odbierania sygnałów pozasłownych Odpowiedzialność lekarza za jakość kontaktu i prowadzenie rozmowy Ćwiczenia symulacyjne: dobór odpowiedniego modelu komunikacji do zasymulowanych konkretnych sytuacji klinicznych, z analizą zalet i ograniczeń każdego z podejść 2. NAWIĄZANIE KONTAKTU Z PACJENTEM Znaczenie pierwszego wrażenia – świadomość własnego wizerunku Profesjonalna autoprezentacja: wygląd, ton głosu, postawa, język ciała Najczęstsze bariery komunikacyjne – jak je rozpoznawać i przełamywać Ćwiczenia symulacyjne: autoprezentacja z wykorzystaniem zasad profesjonalnej komunikacji i świadomego budowania własnego wizerunku oraz pierwszego wrażenia 3. INDYWIDUALNE PODEJŚCIE DO PACJENTA Pacjent jako osoba – uwzględnianie kontekstu społecznego, psychicznego, kulturowego Adaptacja stylu komunikacji do potrzeb pacjenta (wiek, wykształcenie, stan emocjonalny, poziom lęku, stan psychiczny, poziom rozumienia informacji medycznej) Ćwiczenia symulacyjne: symulacje przypadków z różnych oddziałów (SOR, POZ, oddziały specjalistyczne), ćwiczenie umiejętności dostosowania strategii do konkretnego pacjenta 4. EMOCJE W KOMUNIKACJI: PACJENT I LEKARZ Rozpoznawanie emocji u pacjenta: lęk, złość, smutek, bezradność, wstyd, żal Samoświadomość emocjonalna lekarza – jak zarządzać własnym stresem i frustracją Narzędzia wspierające regulację emocji (pauza, oddech, metakomunikacja, mindfulness) Ćwiczenia symulacyjne: analiza symulacji problemów w relacji lekarz-pacjent, praca na przypadkach rzeczywistych 5. TRUDNY PACJENT Kto to jest „trudny pacjent”? – typologia: lękowy, roszczeniowy, wycofany, manipulujący, płaczący, agresywny Mechanizmy obronne pacjenta i ich wpływ na komunikację Umiejętność stawiania granic z zachowaniem szacunku Rozwiązywanie konfliktów i radzenie sobie z agresją słowną Ćwiczenia symulacyjne: symulacje rozmów z pacjentem z zaburzeniami osobowości, pacjentem agresywnym, z oporem, niechęcią do leczenia 6. PRZEKAZYWANIE TRUDNYCH INFORMACJI Sztuka przekazywania diagnozy i rokowania – psychologiczne aspekty odbioru informacji Międzynarodowy protokół SPIKES – omówienie i zastosowanie Praca z ciszą, oporem i skrajnymi emocjami pacjenta Ćwiczenia symulacyjne: analiza rozmów z pacjentami, identyfikacja skutecznych technik, wychwytywanie błędów 7. KOMUNIKACJA Z RODZINĄ PACJENTA Rola rodziny w procesie leczenia – komunikacja trójstronna Przekazywanie informacji, prowadzenie rozmów w sytuacjach stresujących Konflikty między rodziną a lekarzem – mediacja i granice Ćwiczenia symulacyjne: symulacje rozmów lekarz-pacjent-rodzina w różnych okolicznościach (rodzina roszczeniowa, dominująca, niewspółpracująca) 8. ETYKA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ W KOMUNIKACJI Prawa pacjenta do informacji i do niewiedzy Komunikacja w kontekście zgody na leczenie Tajemnica lekarska vs. interes rodziny/publiczny Pytania pacjenta o eutanazję, aborcję, kontrowersyjne terapie – ćwiczenie rozmów z poszanowaniem odmiennych przekonań Ćwiczenia symulacyjne: analiza sytuacji takich jak: konflikt między tajemnicą lekarską a interesem rodziny, udzielanie informacji pacjentowi, który nie chce znać swojej diagnozy, oraz pytania dotyczące kontrowersyjnych terapii (np. eutanazja, aborcja) – z etycznym uzasadnieniem decyzji komunikacyjnych	Ćwiczenia, Ćwiczenia symulacyjne	W1, W10, W2, W3, W4, W5, W6, W7, W8, W9, U1, U10, U11, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7

4. Metody prowadzenia zajęć, weryfikacji efektów uczenia się i warunki zaliczenia

Forma zajęć		
Ćwiczenia	Metody prowadzenia zajęć:	
	Dyskusja, Case study, Praca w grupie	
	Metody (sposoby) weryfikacji:	Udział:
	Case study	60%
	Aktywność	20%
	Obserwacja	20%
	Warunki zaliczenia przedmiotu:	
	Studenci powinni brać udział w ćwiczeniach praktycznych. Ocena oparta jest na umiejętnościach nawiązywania kontaktu z pacjentem, aktywnego słuchania, oraz stosowania odpowiednich technik komunikacyjnych podczas odgrywania scenki symulującej różne sytuacje komunikacyjne z pacjentami i ich rodzinami (w tę rolę wcielić się będzie prowadzący i/lub inni studenci).	
Ćwiczenia symulacyjne	Metody prowadzenia zajęć:	
	Dyskusja, Case study, Praca w grupie	
	Metody (sposoby) weryfikacji:	Udział:
	Case study	60%
	Aktywność	20%
	Obserwacja	20%
	Warunki zaliczenia przedmiotu:	
	Studenci powinni brać udział w ćwiczeniach praktycznych. Ocena oparta jest na umiejętnościach nawiązywania kontaktu z pacjentem, aktywnego słuchania, oraz stosowania odpowiednich technik komunikacyjnych podczas odgrywania scenki symulującej różne sytuacje komunikacyjne z pacjentami i ich rodzinami (w tę rolę wcielić się będzie prowadzący i/lub inni studenci).	

Efekt uczenia się dla przedmiotu	Metody (sposoby) weryfikacji		
	Case study	Aktywność	Obserwacja
W1	x	x	x
W2	x	x	x
W3	x	x	x
W4	x	x	x
W5	x	x	x
W6	x	x	x
W7	x	x	x

W8	x	x	x
W9	x	x	x
W10	x	x	x
U1	x	x	x
U2	x	x	x
U3	x	x	x
U4	x	x	x
U5	x	x	x
U6	x	x	x
U7	x	x	x
U8	x	x	x
U9	x	x	x
U10	x	x	x
U11	x	x	x
K1	x	x	x
K2	x	x	x
K3	x	x	x
K4	x	x	x
K5	x	x	x
K6	x	x	x
K7	x	x	x

5. Literatura

Literatura podstawowa

1. Jarosław Barański, Andrzej Steciwko Relacja lekarz-pacjent EdraUrban&Partner 2013
2. Wojciech Eichelberger, Stanisławska Irena A Być lekarzem, być pacjentem Czarna owca 2013
3. Małecki Ł., Nowina-Konopka, M., Feleszka, W., Komunikacja medyczna dla studentów i lekarzy. wyd. Medycyna Praktyczna 2018

Literatura uzupełniająca

1. Sławomir Chlabicz, Ludmiła Marcinowicz Jak skutecznie rozmawiać z pacjentem i jego rodziną PZWL 2014
2. Kapera, M. Komunikacja terapeutyczna, Wyd. UJ 2020
3. Panasiuk, J. Język a komunikacja w afazji, UMCS 2022

6. Nakład pracy studenta - bilans godzin i punktów ECTS

Aktywność studenta		Obciążenie studenta Liczba godzin
Zajęcia prowadzone z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego lub innych osób prowadzących zajęcia	Ćwiczenia	15
	Ćwiczenia symulacyjne	10
Praca własna studenta	Przygotowanie do zajęć	5
Łączny nakład pracy studenta		30
Liczba punktów ECTS		1

* Godzina (dydaktyczna) oznacza 45 minut